Posudky? Změna v nedohlednu

Část posudkových lékařů odejde kvůli služebnímu zákonu. Chybí plán, co s tím.

Jitka Vlková
redaktorka
MF DNES

Čekání na posudek od Lékařské posudkové služby (LPS) se zřejmě prodlouží a stále více jich bude vznikat od stolu. Průměrnou dobu přiznání dávky sice ministerstvo uvádí na 53 dní, ale jsou případy, kdy dotyčný čeká na výplatu peněz dlouhé měsíce až rok. Důvodem je přetíženost lékařů.

LPS je úřad, který spadá pod Českou správu sociálního zabezpečení a který svým posudkem fakticky rozhoduje o přidělení či nepřidělení invalidního důchodu, příspěvku na péči či různých průkazek pro zdravotně postižené. Poslední roky marně poptává doktory - aktuálně má 70 neobsazených míst. Na konci roku 2018, kdy už nebude podle služebního zákona smět zaměstnávat lékaře starší 70 let, bude mít neobsazených míst dokonce 164, tedy zhruba polovinu.

Ministerstvo práce, kam důchodová správa patří, je bezradné. Nové lékaře nedokáže přilákat, ti staří kvůli věku odcházejí a systémovou změnu, jak posuzovat zdravotní stav lidí žádajících o dávky, dosud neprosadilo.

Celý problém se podařilo pouze odsunout - o půldruhého roku díky novele služebního zákona. Původně totiž měli sedmdesátiletí a starší lékaři skončit už letos v červenci. Ještě na začátku roku přitom ministerstvo doufalo, že dostane čas do roku 2021. To ale poslanci nedovolili ve snaze popohnat úřad k rychlejšímu řešení.

Jak na běžícím pásu

Problém s nedostatkem posudkových lékařů přitom existuje už léta. Zhruba 460 lékařů (mají vzhledem k průměrnému věku 61 let zpravidla kratší úvazek) loni vypracovalo 423 624 posudků - na invalidní důchody (třetina), příspěvky na péči (cca třetina), průkazy OZP (pětina). Kromě toho posuzují prodloužení nemocenské při dlouhodobé nemoci či příspěvky na zvláštní pomůcky a na mobilitu.

To je neuvěřitelných 920 posudků na lékaře za rok. Většinu z nich dělají od stolu, na základě zpráv od jiných lékařů a sociálních pracovnic. Je to více administrativa než medicína. Jen výjimečně se jedou přesvědčit do terénu, jak na tom žadatel o dávku vlastně v reálu je - není čas.

> Ministerstvo práce nedokáže nové posudkové lékaře přilákat a ti staří odcházejí do důchodu.

„Když je velký rozpor mezi tím, co napíše doktor a sociální pracovník, tak si lidi pozveme nebo se tam jedeme podívat. Děje se to tak padesátkrát za rok," říká lékařka paní V., která patří do největší věkové skupiny posudkových lékařů (mezi 60 a 69 roky).

Získat zkušené lékaře, kteří by dokázali například prokouknout neférové žadatele o dávky, je prakticky nemožné. Jedním z nápadů ministerstva tedy je zapojit do posudků nelékaře - referenty a asistentky s vysokoškolským sociálně-zdravotním vzděláním. „Člověk bez medicínských znalostí to nepozná a nemůže posuzovaného vyzkoušet. Co si dotyčný vylže, to má," myslí si paní V. „I pro mě je těžké určit, jestli je postižení těžké, střední nebo lehké," dodává lékařka s desítkami let praxe.

Práci, o kterou se nikdo nehlásí, se ministerstvu nedaří zatraktivnit ani finančně. Zapracovaný lékař v ústředí v Praze má v průměru 61 tisíc měsíčně, na okrese 51 tisíc. Na to ale nováček nedosáhne. Před složením úřednické zkoušky má dvacet tisíc. To nyní mění novela zákona o státní službě - i nově nastoupivší lze honorovat lépe než tabulkovým platem začátečníka ve státní správě, tedy v prvním platovém stupni. Dotyčnému se započtou léta předchozí praxe.

Od letošního roku zavedlo ministerstvo tisícikorunový rizikový příplatek. Navíc má také možnost zvýšit lékařům základní platový tarif až na dvojnásobek. To zatím prakticky nevyužívá. „Je připravován služební předpis ke stanovení podmínek, při jejichž splnění lze výše uvedené opatření použít. Musí být ovšem splněno hned několik podmínek najednou. Jde tedy o výjimečný institut, který nelze použít plošně," uvedla mluvčí ČSSZ Jana Buraňová.

ČSSZ plánuje lákat lékaře do řad LPS dlouhodobou spoluprací s lékařskými fakultami, dále jedná se Sdružením praktických lékařů ČR a s řediteli nemocnic a poliklinik. „Inzerce probíhala nejen na vybraných webových stránkách, ale též v tisku," dodala Buraňová.

Ještě zelenější než Německo

Chile má ambiciózní plány v obnovitelných zdrojích. Boom přilákal i české investory

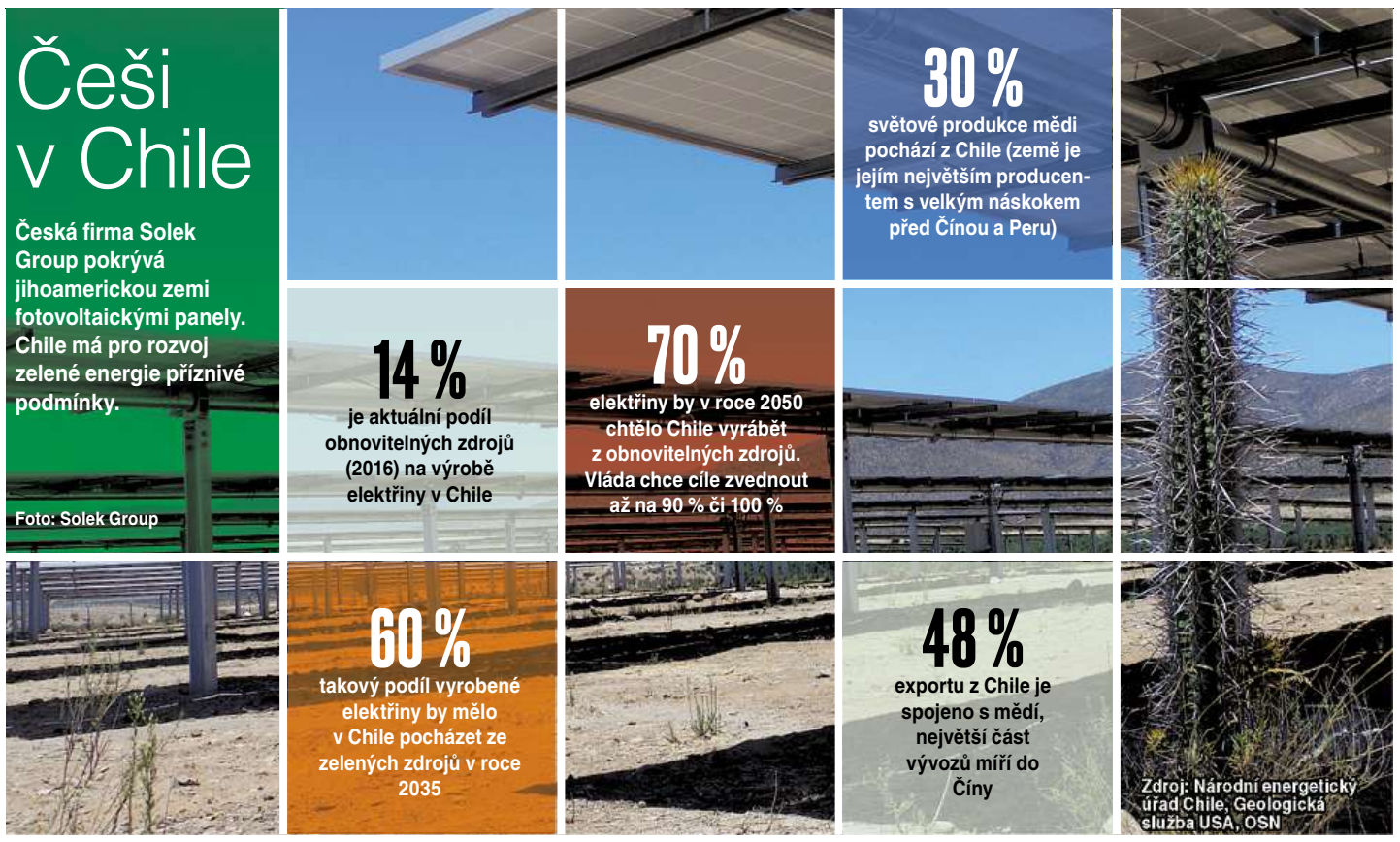

Martin Petříček
redaktor MF DNES

Když se řekne Chile, lidem se nejspíš vybaví Václav Klaus a jeho aféra s ukradeným perem. Nebo neopatrný našinec, který zapálil tamní národní park. Ale že by tahle země na opačném konci světa mohla patřit k budoucím lídrům ve výrobě elektřiny z čistých zdrojů, už napadne málokoho.

Ještě před čtyřmi lety přitom existovalo v Chile jen pár zelených elektráren. Jejich podíl na celkové produkci elektřiny byl zanedbatelný. Přišel však zlom, loni podíl obnovitelných zdrojů dosáhl 14 procent a dál rychle roste.

„V Chile jsme měli vždy problém s nedostatkem energie. Zvažovali jsme třeba i výstavbu jaderných zdrojů. Ale to lidé nechtěli, je to poměrně drahé, a navíc máme častá zemětřesení. Ze všech scénářů jsme nakonec vybrali cestu obnovitelných zdrojů," říká chilský velvyslanec v Česku Renán Fuentealba.

Země si vytyčila poměrně ambiciózní cíle. Platné vládní dokumenty počítají s tím, že v roce 2035 by měl podíl zelených zdrojů činit 60 procent. A o 15 let později dokonce 70 procent.

Chilský ministr energetiky Andrés Rebolledo se však před časem nechal slyšet, že díky poklesu výrobních nákladů se tyto cíle podaří naplnit mnohem dříve a že v roce 2050 bude země v zelených elektrárnách vyrábět 90 procent elektřiny. A ozývají se i hlasy, že to klidně může být i sto procent.

To jsou plány, které nemá ani Německo, jež patří v energetické revoluci k celosvětovým lídrům. Chile, kde dnes pochází kolem 44 procent elektřiny z uhlí, má pro solární a větrné elektrárny výjimečné podmínky. Zejména na severu a ve střední části země, kde je přes 300 slunečných dní v roce, a u Pacifiku i v horách hodně fouká.

Chile, které patří k nejstabilnějším zemím v regionu, se dlouhodobě potýká s nedostatkem elektřiny. Je závislé na dovozu ať už samotné elektřiny, či surovin - uhlí a plynu - pro její výrobu. Elektřina je kvůli tomu relativně drahá a výpadky nejsou výjimečné.

Chile třeba na rozdíl od Česka nešlo od začátku cestou dotací nebo zvýhodněných výkupních cen, ale prostřednictvím aukcí. Vzhledem k vyšším tržním cenám za elektřinu z konvenčních zdrojů jsou už obnovitelné zdroje prakticky konkurenceschopné.

„Dodavatelé dopředu vědí, jaké budou jejich ceny ve střednědobém horizontu, že se to s každou novou vládou nebude měnit. Chile navíc potřebuje dostatek elektřiny pro svůj těžební průmysl, jsme stále největším producentem mědi," dodává Fuentealba.

To láká i investory z Česka. Třeba Solek Group, který v Chile staví fotovoltaické elektrárny. Firma začátkem letošního roku připojila k síti první třímegawattový zdroj, který vyrostl na rozloze více než 11 fotbalových hřišť poblíž města Illapel ve středním Chile.

> Ještě před čtyřmi lety existovalo v Chile jen pár zelených elektráren. Loni již podíl obnovitelných zdrojů dosáhl 14 procent.

V nejbližší době má Solek spustit provoz dvou stejně velkých elektráren, další budou následovat vzápětí. „Jsme ve fázi prudkého developmentu, náš cíl je přes 200 megawattů v malých zdrojích," říká šéf společnosti Zdeněk Sobotka.

Jeho Solek funguje i v Chile jako developer - projekt od začátku připraví, postaví, uvede do provozu, ověří, zda vše funguje, a prodá. Prostřednictvím dluhopisů, které firma nedávno uvedla na trh, se na tom mohou podílet i drobní investoři.

Výhodou v Chile je, že malé projekty do devíti megawattů mohou dostat „stabilizovanou cenu", která se vypočítává ze všech tržních cen na trhu. „Cena se mění každých šest měsíců, ale dlouhodobě se pohybuje okolo 60 až 70 dolarů za megawatt. Díky nízké ceně a nulové dotaci neexistuje riziko jakéhokoli státního zásahu," tvrdí Sobotka.

Objevují se však i pochybnosti, zda Chile může takový nástup zelených zdrojů zvládnout. Řada obřích projektů, které nemohou využít stabilizovaných cen, totiž může mít problém s financováním svých projektů, protože v aukcích možná příliš riskovaly a podstřelily ceny.

„Spekulovaly na pokles ceny technologie a inflaci. Ale povinnost dodávat mají až od roku 2021 či 2022, nakonec to pro ně může být zajímavé. Bude záležet na tom, jak bude klesat cena technologie," dodává Sobotka.

Další brzdou by mohl být stav rozvodné sítě, která zatím není na rozvoj zelených elektráren zcela připravena. Ačkoliv do jejího rozvoje investuje Chile obrovské prostředky, zatím ještě není spolehlivě propojen sever se středem země.

Češi letos v e-shopech utratí 100 miliard korun

Jana Divinová
redaktorka
MF DNES

Češi jsou v internetových obchodech jako doma a rok od roku nakupují více. On-line prodejci očekávají, že objem tržeb letos překoná magickou hranici 100 miliard korun.

Vyplývá to i z údajů Asociace pro elektronickou komerci (APEK) z posledních let. V roce 2016 se na existujících cca 36 tisících českých e-shopech uskutečnily nákupy za 96 miliard Kč. To bylo o čtvrtinu více než v roce 2015 (80 mld. Kč).

E-shopům se daří v celé EU

Jen během první poloviny letošního roku utratili Češi podle portálu Heureka.cz v internetových obchodech 46,4 miliardy korun, což je meziročně o 13 procent více. A růstu ještě není konec. „Druhé pololetí obvykle bývá přirozeně silnější než první, a to kvůli vánočním nákupům, které obvykle tvoří třetinu celoročních tržeb českých e-shopů," říká analytik e-commerce FG Forrest Martin Petrášek.

On-line obchodování se daří i mimo republiku. E-komerce v EU vloni vzrostla o 15 % na hodnotu 530 miliard eur a letos se očekává nárůst o 14 % na 602 miliard eur.

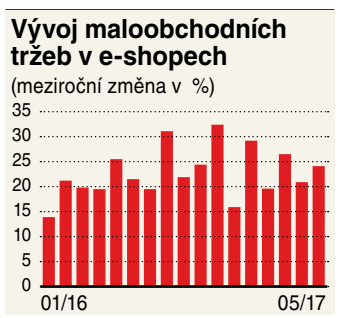

Impozantní výsledek elektronického obchodu v EU ovlivnilo podle zprávy z Bruselu několik faktorů. Hlavním z nich byl rapidní růst prodejů v méně vyspělých zemích střední a východní Evropy, který se pohyboval mezi 25-38 %. Překvapilo například Rumunsko, kde během roku 2016 počet on-line zákazníků vzrostl o 38 %, ale i Ukrajina s nárůstem 31 % nebo Polsko a Bulharsko s 25% růstem.

Nejvyšší podíl spotřebitelů nakupujících on-line je však stále na vyspělých trzích. Ve Velké Británii například objednává zboží přes internet 87 % spotřebitelů, v Německu 84 % a v Dánsku 82 %. Česká e-komerce patří podle výkonného ředitele APEK Jana Vetyšky v Evropě mezi ty nejúspěšnější. On-line u nás nakupuje 57 % uživatelů internetu.

Silnému růstu e-commerce v Evropě pomohla i strategie jednotného digitálního trhu EU z roku 2015, která odstranila překážky v internetovém obchodování v rámci Unie, aby zajistila větší přeshraniční elektronický obchod.

V loňském roce nakupovalo v zahraničních e-shopech 33 % Evropanů, nejvíce pak zákazníci z Lucemburska a Švýcarska. Objem českých nákupů v zahraničí vloni podle informací Martina Petráška meziročně vzrostl o 76 %. Útraty se zvýšily o 32 % na 27,7 miliardy korun.

Celoevropský průzkum společnosti DPD říká, že Češi nejčastěji nakupují zboží z Číny (60 %), Británie (28 %) a Německa (27 %). „V ČR letos silně rostou zejména nákupy z německého Amazonu, který vloni v listopadu zavedl dopravu do ČR zdarma při nákupu nad 39 eur (1 000 Kč). Čím dál více lidí se také osměluje nakupovat v Číně, kde je lákají extrémně levné nákupy například na Alibaba.com," říká Petrášek.

Nákupy on-line podpořili hlavně mladí Evropané. Dvě třetiny lidí ve věku od 16 do 24 let dávají přednost nákupu on-line. Stejný trend funguje i na českém trhu. „Letos a v dalších letech lze čekat další růst internetových nákupů zhruba o 20 % ročně. Tahounem bude zejména dospívající generace Y, která je zvyklá být odmalička on-line a stává výraznou kupní silou, které se obchodníci budou muset přizpůsobit," říká Petrášek.

Nákupy na internetu čím dál častěji lákají i seniory ve věku 55-77 let, kteří v Evropě tvoří jednu třetinu nakupujících.

„Obecně lze říct, že e-commerce zažívá výrazný posun ve výběru nakupovaného zboží. Dříve dominovala pouze elektronika a bílé zboží, nyní roste popularita zboží denní spotřeby. Velký růst například zažívá prodej potravin (meziročně o 63 %) nebo on-line lékárny. Dlouhodobě se daří segmentu oblečení, mobilních telefonů či kosmetiky," shrnuje vývoj české e-komerce trhu Jan Vetyška.

Nejoblíbenějším způsobem platby sice zůstává dobírka, ale ta spadla už na 35 %, což znamená, že lidé ztrácejí ostych platit on-line.

V budoucnu nás podle Martina Petráška čeká růst e-commerce v sociálních médiích, snazší on-line platby mobilním telefonem, rozšíření prodeje nových automobilů a dalších dražších movitých věcí díky tzv. virtuální a rozšířené realitě.